Stræderne

i København

Metrodirektøren

Tordenskjolds gård

Røgdykkerne

Årgang 11 -April- 2008

Tvermoesgaard
Tværen
Restaurant & Vinstue
Klassisk dansk frokost fra kl. 12.00
Onsdags middag fra kl. 17.30
Bar i dag- og aftentimerne
Restaurant Tvermoesgaard
Rosengaarden 12 • 1174 Kbh. K. • Tlf: 3312 6578

Winds Frokost Restaurant
Skindergade 36
1159 København K
Tlf. 3333 7323
Smørrebrød og anretning - når det er bedst!

ALIDA Marstrand
Håndlavede chokolader
Bredgade 14 - 1260 København K.
Tlf. 33 15 13 63
www.alida-marstrand.dk

H. DANIELSENS EFTF. APS
KRONQUIST
LÆDERSTRÆDE 11
1201 Copenhagen K
Tel. + Fax 33 13 02 74
Mail: jk@danielsensilver.dk
ANTIQUES
GOLD
SILVER
SILVER PLATE
PORCELAIN
CHRISTMAS-PLATES
CHRISTMAS-SPOONS
SECOND-HAND GOODS
EVERYTHING
PRICE-MARKED
AMAGERTORV
ØSTERGADE
LÆDERSTRÆDE
OLD FISH MARKET

La Fontaine Jazz
Open 8pm - 5am
Kompagnistræde 11. Kbh. K.
Tlf. 33 11 60 98

Malermester
Binger
Admiralgade 22
Telefon 33 14 26 00
Garanti på kvalitet

Stræderne i KØBENHAVN
Udgivet af:
VK-Gruppen-Stræderne
Badstuestræde 15
1209 Kbh. K.
Tlf. 33 15 56 66
SE: 18197332
www.straederne.dk
kbh@straederne.dk

Ansvarshavende redaktør:
Henrik Ploug (FAF og DBA)
Redaktionelle medarbejdere:
Connie P. Christensen (Kommunikation og Sprog)
Per Stisen
Annoncer:
Per Stisen
Lay-out og opsætning:
Kirstine Ploug (DJ)
Fotografer:
Thomas Trane (DJ)
Kirstine Ploug (DJ)
Forside Foto:
Thomas Trane (DJ)

Trykkeri: Glumsø Bogtrykkeri
Oplag: 6000

Indhold:

Side 3-6 : Metrodirektøren fortæller

Side 7- 8 : Sved på panden

Side 9-11: Røgdykkerne

Side 12-13: Tordenskjolds gård

Side 14-17: Det kgl. Teater og kong Frederik

Side 18-19: Nørregades mange skoler

Side 20: Aviser fra udlandet

Side 21: En gade

Side 22-23: Galleri Helt

Side 24-25: Øjebliksbilleder ved Slotsholmen

Side 26: Boganmeldelse

Side 27: God madidé

Abonner på STRÆDERNE og få bladet til døren.
Pris 350,- kr. for et år, 11 numre (uden for centrum + porto).

Interviewer: Connie Christensen
Foto: Henrik Ploug (FAF og DBA)

Metroens direktør

Metroens direktør Anne-Grethe Foss foran kortet over metrolinierne i København

Metroen er blevet en del af København, i så høj grad at man dårligt husker tiden før metro. Vi har været i Ørestaden og talt med administrerende direktør for Metroselskabet, Anne-Grethe Foss, om før-nu-fremtid med metroen.

Metroen har kørt i 6 år nu. Hvad var baggrunden for den beslutning, der blev taget om dels at bygge en metro, dels at bestemme hvor den skulle køre?

”Da beslutningen blev truffet i starten af 90’erne, var København i en situation, hvor der var stor arbejdsløshed, meget store sociale problemer og en katastrofal økonomi. Samtidig besluttede den daværende regering, at man skulle flytte Orlogsværftet ud af København, dvs. at en masse arbejdspladser forsvandt. Det førte til, at man besluttede, at der skulle gøres noget for København nu. I mange år havde politiken været at flytte Danmark mod vest for at styrke den vestlige del af landet. Nu blev det sådan, at der måtte gøres noget for København. Det hang sammen med, at der var kommet en ny overborgmester i København, Jens Kramer Mikkelsen, som havde den holdning, at nu skulle der altså ske noget i København. Man skulle ikke kun satse på at få hjælp fra det øvrige land, men selv sætte en udvikling i gang nu, også set ud fra, at der billedligt talt kun

> Der var kun én kran i København, det var den, man sprang elastikspring fra

var én kran i København, det var den, man sprang elastikspring fra. Det første, der skete var, at man gik i gang med at forhandle Øresundsforbindelse med svenskerne, og samtidig blev det nødvendigt at finde et sted at placere væksten. Københavns kommune og staten ejede hele dette kæmpeområde (Ørestaden), hvor en del fra gammel tid var udlagt til byformål, og resten var fredet.

Det havde været ”forbudt land”, for hvis man skulle hertil, skulle man passere broerne med bil; der var ingen bane og ingen motorvej, og det betød trafik ind i den centrale bydel. Derfor kom dette projekt til med at forsøge at få etableret en ny bydel, som kunne hægtes op på Øresundsforbindelsen og motorvejen. Den nye bydel skulle være bæredygtig ligesom den øvrige by, og derfor skulle den have en højklasse kollektiv trafik. Det gamle metroprojekt kom derfor frem igen; det stammer helt tilbage fra 1902. Det har sidan da været taget op igen i 60’erne og i 80’erne, hvor det ikke blev til noget. Men nu var der en chance til at betjene den nye bydel samtidig med den gamle bydel og få forbindelse til Ballerup-linjen, som var et ønske, der havde været oppe mange gange. Samtidig blev det også en løsning på det dilemma, der altid er med at finde penge til den slags projekter. Her kunne man finansiere det store anlægsprojekt ved hjælp af salg af arealer i Ørestaden, fordi disse arealer steg i værdi ved bygningen af metroen. Derved behøvede man ikke sætte nogen skatteyderpenge af til formålet.

I juni 1992 vedtog folketinget ”Lov om Ørestaden m.v.”, og ”m.v.” var metroen! Der skulle etableres et særligt selskab. Ørestadselskabet blev etableret og eksisterede indtil oktober 2007, hvor det blev delt i to, Metroselskabet og Arealudviklingsselskabet, som skal stå for arealudviklingen i havnen og i Ørestaden. I alle de år har Ørestadselskabet haft til opgave

Metroens direktør fortæller om starten og fremtiden

Anne-Grethe Foss ved vinduet i sit kontor hvor hun har udsigt til metrostationen i Ørestaden

at udvikle Ørestaden, anlægge metroen og drive den, når den blev færdig. Den vedtagne anlæggelse af Cityringen skal Metroselskabet stå for og også drive, når den bliver færdig."

Hvad var det i projektet, der tiltrak dig?

"Jeg synes, de store projekter er spændende. Det har altid fascineret mig, og jeg var også med i forberedelsen omkring Øresundsforbindelsen. Det har også noget at gøre med, at jeg holder ufatteligt meget af København. Jeg er født i Horsens, men min far kom fra København, og så snart jeg kunne få lov at flytte hjemmefra, lige efter studentereksamen, strøg jeg til København. Som kuriosum kan jeg nævne, at min farfar var med til at bygge nogle af de første sporveje i København. Jeg følte, at jeg kunne være med til at bygge videre på København, både bevare de historiske kvaliteter, der er i byen og være med til at tilføje vor tids elementer til den by, som jeg holder så meget af. Jeg tror, at metroen har tilført København en masse ny dynamik."

Københavns metro er netop blevet kåret som verdens bedste. Som administrerende direktør har du været med fra starten, så du må være stolt og glad. Har der været tidspunkter i forløbet, hvor du har været nervøs for, om det gik?

"Selvfølgelig er vi både stolte og glade over at have fået den pris. Men det skal også siges, at vi ikke hviler på laurbærrene, vi tror stadig, vi kan blive bedre på nogle punkter. Jeg har nu aldrig været nervøs for, at det ikke skulle gå. Jeg har været bekymret for, om det kunne blive forsinket eller fordyret, det er man vel altid. Men min største bekymring har været og vil altid være, at der skulle ske en ulykke, hvor nogen kom meget alvorligt til skade. Det ville jeg have det svært med, og derfor har vi gjort rigtig meget for at undgå ulykker. Gudskelov er det lykkedes at komme igennem projektet uden alvorlige skader, takket være en stor indsats fra både vore medarbejdere og entreprenører."

Der skal bygges 17 nye stationer i løbet af de næste 10 år. Har I nogle erfaringer allerede nu, som I kan bygge på i det næste forløb?

"Ja, det har vi helt sikkert. Det er det gode ved, at vi har prøvet det før. Vi har både gode og dårlige erfaringer. Et eksempel på noget, der er gået godt er, at jeg synes, vi har været med til at gøre byen smukkere, fordi vi både har renoveret nogle pladser – måske kan nogle huske parkeringspladsen foran Magasin, som ikke var særlig charmerende – og tilført byen nogle rum under jorden, som er et utroligt frugtbart samarbejde mellem arkitekter og ingeniører, hvor vores rolle har været den at tvinge dem til at arbejde sammen, hvor de egentlig gerne ville gøre det på hver deres måde. Det er bestemt en ting, vi kan bruge som positiv erfaring fremover. Noget, jeg ærgrer mig over, er, at vi måtte spare perrondørene væk på højbanestationerne. Det ærgrer mig meget; dels står man i blæst og venter på toget, dels er det en væsentlig årsag til, at togene stopper og bliver forsinkede. Det skyldes, at de sikkerhedssystemer, der er, når der ikke er perrondør, ikke kan skelne mellem en gratisavis, der flyver ned på sporet, eller et menneske, der falder ned. Toget stopper under alle omstændigheder. Det er ting, som vi kan lære af til det videre forløb."

> I juni 1992 kom "Lov om Ørestaden m.v.", og "m.v." var metroen

Vi har hørt fra flere sider, at der meget eftespørges p-pladser ved de yderste stationer, så pendlerne kunne stille bilen og hoppe på en metro videre ind til byen. Har I nogle overvejelser omkring det spørgsmål?

"Vi anlagde nogle p-pladser, som vi kaldte "park and ride", hvor man kan parkere og tage toget. Det lavede vi her, for så kunne folk både tage metroen og DSB-toget. De er nu blevet nedlagt, fordi der skulle bygges på arealet. Desværre var der ikke ret mange, der brugte dem. Det ændrer nu ikke ved, at vi stadig synes, at det er en god idé, og derfor er vi gået i gang med at finde alternative muligheder. Jeg vil nu godt sige, at jeg tror ikke, det i sig selv kan løse problemet med at få folk over i den kollektive trafik. Det kan bidrage noget, men jeg tror ikke vi skal overvurdere effekten. Men det kan også skyldes, at vi ikke har gjort nok opmærksom på det."

Mange borgere er skeptiske over for metroanlæg i middelalderbyen og i Frederiksstaden. Nogle frygter konkret, at de gamle huse falder sammen, andre frygter, at det unikke, gamle miljø i Indre By forsvinder til fordel for en mere eller mindre gold metro-nedgang. Hvad gør metroens ledelse i den anledning?

"Vi har nogle erfaringer fra den metro, vi allerede har bygget, f.eks. Kgs. Nytorv-stationen, hvor kravet var, at vi ikke måtte sænke grundvandet af hensyn til de gamle huse, som er bygget på træpæle. Det lykkedes os at gennemføre hele det anlæg med de stationer, der ligger i området uden at sænke grundvandet. Det kræver noget ekstra, men det har vi faktisk rigtig gode erfaringer med, og jeg tør godt love, at vi kan gøre det. Problemet med rystelserne kan vi også løse. Ved normale byggerier spunser man, dvs. man banker spunsjern ned. Det gjorde vi ikke, netop fordi det kan skabe rystelser. I stedet gjorde vi det, at vi med et almindeligt stort bor

Nyboder Boghandel & Antikvariat
Store Kongensgade 114
1264 København K.
Tlf. 33 32 33 20
nyboder@bogpost.dk

Bøger i tre etager

Førende specialister i
militaria
søfart
biler/busser/tog
fly

Metroen og fremtiden

borede ned i jorden og støbte søjler, så vi lavede en væg rundt om uden at spunse. Samme metode vil vi bruge i de nye stationer, fordi rystelser kan være et problem i nogle af de gamle huse. Vi er faktisk ret sikre på, at vi kan det. Jeg skal også sige, at nogle af de rådgivere, vi har med, har været med til at bygge metrostationer inde under Westminster Abbey og Big Ben. De er vant til noget, der er vanskeligt.

Med hensyn til det, vi efterlader, er det klart, at vi er opmærksomme på , at vi ikke skal skade byen, men gøre den bedre. Det synes jeg også, vi har vist, at vi kunne ved meget nænsom etablering i byrummene. Vi skal f.eks. have en station på Gl. Strand, hvor vi laver så lidt som overhovedet muligt i gadeniveau, der bliver kun en fin lille trappe, der kommer op. Andre steder kan det være fint at få lejlighed til at lave et helt nyt byrum, fordi vi jo skal retablere under alle omstændigheder. Jeg synes også, man skal tænke på, at selvom vi kalder byen for middelaldederbyen, er mange – de fleste – af bygningerne fra senere tid. Derfor mener jeg, at vi også kan bidrage til byen, men med forståelse. Vi må godt kunne ses de steder, hvor vi kan bidrage til at højne kvaliteten i København, men vi skal være ydmyge der, hvor det er rigtigst. Vi passer meget på, også på gamle træer og lignende."

> Vi gør meget ud af, at vi ikke skal skade byen

Hvilke visioner har du selv for Københavns trafik?

"Jeg synes, det er vigtigt, at en by lever. Det er fint, at vi kan bevare vores historiske bydele, og det har København været god til uden at gøre byen til museum. Det bliver meget anderledes, når det bliver til en museumsby. Så får vi Den Gamle By i Århus, og det kan da også være interessant, men jeg synes, vi har formået at bevare kvaliteten i den historiske by samtidig med, at det er en levende by. Jeg synes, den trafik vi skal have i byen skal leve op til det mål at bevare de kvaliteter, vi har, samtidig med at byen kan bruges. Det synes jeg, metroen er et godt bidrag til. Den gør, at man kan bevæge sig hurtigt og nemt rundt, så vi kan bevare boliger og arbejdspladser i byen, uden at vi er nødt til at rydde store arealer til parkering og bilgennemfartsveje, som de har gjort i en hel del andre store byer. Det kan vi slippe for, fordi vi kan få folk ind til centrum af byen med en effektiv metro og andre effektive kollektive systemer. Det er det jeg gerne vil have kunne fortsætte."
c.c.

Ny startet fair trade forretning med ægte 100% håndlavet mexicansk kunsthåndværk

Hecho en México

Hecho en México
Studiestræde 21
1455 Kbh. K
Tlf. 32 12 36 36
www.md-trading.dk

Aut. VVS-Installatør
Blikkenslager & Kloakmester
Sonberg VVS
Guldbergsgade 9 - 2200 N
Telefon: 35 39 29 93
www.3blaa.dk

Tekst: Steen Noreen, DJ,

Sved på panden

Mange ældre (måske også yngre) københavnere fik sved på panden, da planerne om nybyggeri ved Holmens Kirke blev luftet første gang. Skulle en af Københavns kulturperler nu have omklædningsrum for personalet liggende op ad den smukke gamle kirke!

Nuvel, der er andre steder fundet løsninger, hvor gamle bygninger og nye tilbygninger fungerer (Inger og Johannes Exners restaurering af Koldinghus, bl.a.), men her på en lille plads i det indre København vil det blive særdeles vanskeligt, kirkebygninger lever jo med luft omkring sig. Nå, men Kulturarvsstyrelsen fredede bygningerne, kapel og hegn, og planerne er lagt i mølpose, hvilket sikkert ikke er så tosset, ingen lider politisk nederlag her.
Vel er København blevet stor, især trafikmæssigt, men skal alle de faste holdepunkter i kulturlandskabet da ændres af den grund? Før søgelyset ramte Holmens Kirke og en foreslået tilbygning, var det søhelten Niels Iuels statue på Holmens Kanal, der stod for skud. Th. Steins eftermæle for søhelten blev opsat i 1881, men nu mente flere, at den stod i vejen for udviklingen. Som gammel københavner er jeg glad for, at han stadig står på sin plads og ikke er rykket ud i periferien; mens der endnu var anløb af bornholmerbådene for enden af Sct. Annæ Plads, var det Niels Iuel, der bød velkommen til byen, når man begav sig fra bådene og ind for at blive trylle-bundet i det gamle København. Heldigvis har ingen papirkrig flyttet den stovte søhelt.

> Utrolige forslag kommer engang imellem frem

Den smukke Holmens Kirke der ligger fantastisk centralt

For år tilbage var det søerne, de smukke oaser i storbyen, der skulle omdannes til motortrafikvej. Igen var der heldigvis folkelig opbakning mod at lade de smukke søer blive til larmende, støjende og osende vejbaner, for der er jo også historie i Peblingesøen, Sortedamsøen

Hos Dorte
Knabrostræde 6 · 1210 København K
Tlf. 3315 9777 · www.hosdorte.dk

Kenneth's Cykler
• Værksted
• Nye cykler
• Alt inden for tilbehør
Nørre Voldgade 27 • Tlf. 3333 8458
Åbent: Man-fre. 8.00-17.30 • Lørdag 10.00-13.00

Sved på panden

og Sct. Jørgens Sø. Tusindvis af mennesker er i dag glade for, at de ikke blev sløjfet. Det liv, der findes her, midt i storbyen, er unikt, og trafikken – ja, det går jo endnu, og de mange bilister vil sikkert heller ikke med hånden på hjertet have flyttet nogle af disse kulturperler, selv om det tager ekstra minutter at komme rundt.

Tilbage til Holmens Kirke, der altså stadig kan opleves som den kulturperle, den er. Kirken har en lang og flot historie som orlogskirke og som gravplads for mange af rigets store børn, ligesom den i dag byder på en flot række af kulturtilbud ud over de kirkelige handlinger, som også vores kongehus benytter sig af.

Niels Iuel statuen som skulle flyttes for at gøre plads for trafikken, den trafik som kommunen iøvrigt ikke ønsker - iii hvor er det kommunalt !!!

Holmens Kirke vil vi vende tilbage til i næste nummer af "Stræderne". Fra ankersmedje til Guds hus, jo, der er kæde i det hele.

Jeg vil håbe, at byens vise fædre tager hånd om byens mange kulturmiljøer, så vi "gamle" københavnere kan synge med på den gamle vise ..... København med N og V og Ø og K.
s.n.

GALERIE HELTH
etbl. 1989
Asger Jorn
Henry Heerup
Lise Blaarberg
Christian Tangø
Alice Hansen
Kamilla Lynggaard
Jens Galschiøt
M.fl.
Sofiegade 4
DK-1418 København K
Tlf. 32 96 95 15
arne@galeriehelth.dk
www.galeriehelth.dk

Hviids
www.hviidsvinstue.dk

TIVOLI HALLEN
v/ Helle Vogt
FROKOSTRESTAURANT
m/ klipfisk og smørrebrød
som speciale
Vester Voldgade 91
1552 København V.
Tlf. 33 11 01 60
Fax 33 32 41 60
www.tivolihallen.dk

Foto: Henrik Ploug, FAF,
Tekst: Connie Christensen

Røgdykkerne i København

Røgtenderen på vej ud fra brandstationen på Enghavevej

RøStrædernes udsendte har været med Station Vesterbro på øvelse og har bedt Jesper Sloth fortælle lidt om røgdykkernes arbejde.

"Uddannelsen er en almindelig brandmandsuddannelse, hvor der kobles et røgdykkerkursus på. Det er en uddannelse, hvor man lærer sig selv godt at kende. Man bliver presset hårdt fysisk og psykisk, og man skal være klar til at yde en ekstra indsats for at være hos os. Når man gennemfører uddannelsen, som i dag er et 10-dages kursus, er man klar til at komme herind. De folk, vi har, har selv valgt at tage det kursus, fordi de gerne vil gøre den ekstra indsats.

De apparater, vi har, er apparater med en lang brugstid på. De er klar til to timers indsats, og det specielle ved dem er, at de genbruger ilten via et lukket kredsløb. Der er ikke nogen alarm, der meddeler, at nu er flasken ved at være tom, nu skal du ud."

Hvordan foregår en arbejdsdag?

"Det er døgnvagt. Vi møder kl. 8 om morgenen og overtager køretøjet fra den forrige døgnvagt. Vi kontrollerer vores personlige udrustning og røgtenderen (røgsprøjten) for det udstyr, der er på, og så drikker vi en kop kaffe. Om formiddagen har vi typisk en øvelse, det kan være som den i dag, eller

Overbrandmester og røgdykkerleder Jesper Sloth, som fortæller historien

slangeudlægning, betjening af pumpe, betjening af stiger, eller øvelse i metroen. Vi har jo hele den københavnske metro."

Hvad har det at have metroen betydet for jer arbejds- og uddannelsesmæssigt? Er der andre ting, I skal tænke på her?

"Egentlig ikke. Vi er tidligere blevet tilkaldt, når der har været brand i Storebæltsforbindelsen. To af os, der var med på røgtenderen i dag, var rent faktisk på det lille tog, der kørte 2½ km ind i Storebælt og skulle slukke ildløs derinde. At være i en tunnel er meget anderledes end at være i en lejlighed. I en lejlighed er der gerne et vindue, hvor du kan blive reddet ud, hvis du bliver fanget af en ildløs eller noget andet sker. I en tunnel skal du samme vej ud som du kom ind, og den er lang. Det samme er med metroen, der er nogle nødskakte og nøddøre, du kan komme ud af, men det er stadig et rør, hvor du går frem mod branden, du kan ikke åbne vinduer eller døre for at få røgen ud.

Alle brandenheder har indsatsplaner over metroen med alle tænkelige scenarier, brand i tog

ROSENGÅRDENS Bodega
Det er her man hygger sig!
Åbningstider
Man - Ons: 10 - 00
Tors - Lør : 10 - 02
Lukket søn- & helligdage
Irish coffee 34,-
Stor fadøl 33,-
Rosengaarden 11
1174 København K
Telefon: 3312 4625

Røgdykkertjenesten på arbejde

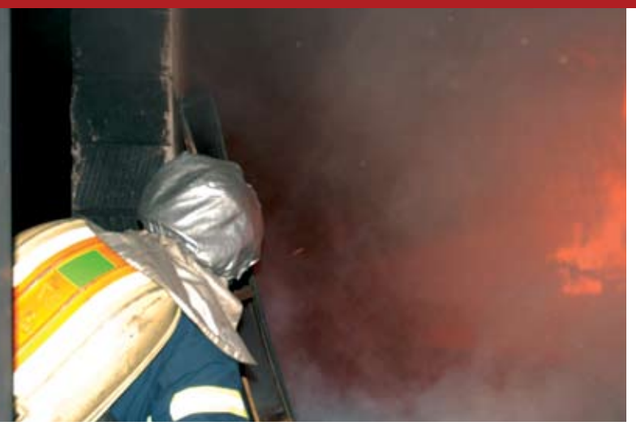

En røgdykker på vej ind i flammehavet for at bekæmpe ilden

på station, brand mellem to stationer osv. Alt er penslet ud, så kommer der en brand i metroen, ved alle i brandvæsenet lige præcis, hvad de skal gøre. Der er ingen tilfældigheder overhovedet.

Tilbage til vores dagligdag: kl. 12 spiser vi frokost sammen. I dag skal vi så efter frokost have nogle oplysninger fra vores informationschef, som orienterer os om, hvad der sker inde i brandvæsenet. Derefter er der motion på programmet, det foregår inde i vores motionsrum. Så bliver det tid til at lave aftensmad, det er vores tur i dag, vi skal lave mad til hele Vesterbro-stationen. Der skal spises, vi skal vaske op, og så er klokken nok 19.30-20.00. Det var de første 12 timer, hvor vi også skal klare de opgaver, der måtte komme med ildløs rundt omkring. Vi skriver alle vores ture i logbogen. Sidste tur var i Evaldsgade nr. 2, ildløs i en lejlighed og i taget. De dykkere, der var ude, leverede en fantastisk indsats. De fik slukket ilden hamrende hurtigt, den kunne have udviklet sig til en kæmpebrand."

Efter et stykke tid i ildhelvedet er røgdykkerne godt varme og det har taget godt på kræfterne trods den fantastiske kondition, som de har

Under øvelsen i dag kunne man se, hvor vanvittigt varmt der bliver, når det brænder. Hvor høje temperaturer kan I risikere at gå ind i?

"Der bliver varmt derinde, og den varme, vi akkumulerer selv i kroppen og udstyret, kan vi ikke komme af med. Vi har meget tøj på for at holde varmen ude, men når først varmen er kommet ind på kroppen, kan vi ikke komme af med den igen. Så stiger kropstemperaturen, og når den gør det, ryger energien ud af kroppen på dig som vand, der løber ud af en vandhane. Så man må lære at holde sig væk fra de varmeste områder. Den ildebrand, vi havde under øvelsen i dag, var i nogle sekunder så varm, at mit udstyr blev beskadiget, vi havde nok 350-375 grader. Bare 1 m væk aftager varmen med kvadratet, dvs. 4 gange mindre styrke. Så 1-1½ m betyder meget for varmestrålingen."

Hvad er jeres dragt lavet af?

"Dragten er opdelt i 4 lag. Yderst et brandhæmmende lag,

Dan der odover at være chauffør på røgtenderen, passer også pumpen, som er i køretøjet

som kan tage det, vi kalder en overtænding, dvs. når både røggasser og møbler brænder på samme tid i rummet. Den kan tage en overtænding – 800/900 grader - i 12-15 sek. uden at den person, der er inde i dragten, tager skade. Inderst har vi altid svedtransporterende tøj. Hjelmen skal ud over at være brandhæmmende kunne afbøde skader på hovedet i tilfælde af nedfaldende genstande, og det er to krav, der er svært forenelige. Man kan godt lave en hjelm, der kan tage en genstand, der falder ned i hovedet, men måske ikke tåler varmen godt nok, så den bliver blød efter nogle minutter i stærk varme. Så kan man lige så godt have en spand på hovedet."
c.c.

Med en varme på 300 til 350 grader og en utrolig farlig arbejdsplads for at rede menneskeliv kræver det mænd af styrke.

Jesper Sloth udtaler:
Mine folk på holdet er nok nogle af de bedste brandmænd vi har i landet.

Udover Jesper Sloth bestod holdet af Dan Kjeldsen, Kim Nielsen, Karsten Karlsen, Erlan Kofoed, Kim Christensen og John Nielsen. Billederne er optaget ved en øvelse.

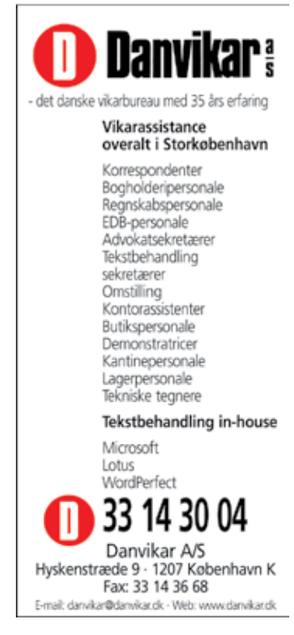

Tekst og foto: Flemming Lehrmann,
fhv. stadsingeniør

Tordenskjold skød ud af vinduet

Strandgade 6, hvor Tordenskjold boede

Da Christianshavn blev anlagt i 1600-tallets første halvdel, var grundene langs Strandgade nok de allermest attraktive. Sydligst, hvor nu Christianskirken ligger, lå Grønnegårdshavnen, og derfra og op til Bådsmandsstræde, som dengang var Christianshavns nordligste gade, var der frit udsyn til København, for det var først i løbet af 1700-tallet, arealerne mellem vandet og Strandgade blev bebyggede, og byen blev udvidet mod nord helt op til Holmen.

Parcellen Strandgade 4 – 6 blev allerede i 1619 reserveret af storkøbmanden Johan de Willem, som siden overdrog nr. 4 til sin svigersøn, David Balfour, der havde lavet sin egen skibsbygningsplads overfor på Grønnegårdshavnens areal, og han solgte nr. 6 til borgmester Jacob Madsen, som i sidste halvdel af 1600-tallet opførte en seks eller syv fags bygning på grunden.

Jacob Madsen solgte ejendommen til storgodsejer, købmand og vinhandler Abraham Lehn, som i 1703 lod huset ombygge til ni fag, to etager og tagetage med gavlkvist, ligesom han lod opføre det toetages sidehus i bindingsværk. Huset var det fornemste borgerhus i København, prægtig indrettet, som det var, med panellerede vægge med indfældede malerier, udført af hofmaler Hendrik Krock, og fornemme stuklofter ligeledes med hofmalerens plafonder. På trods af tidernes skiften og bombardementet i 1943 af B&W's motorfabrik i Strandgade eksisterer Krocks værker stadigvæk. Efter Abraham Lehns død omkring 1715 arvede hans søn, Poul Abraham Lehn, ejendommen.

Poul Abraham Lehn var en god ven af tidens største krigerskikkelse, vores allesammens søhelt, viceadmiral Peder Tordenskiold, og til ham udlejede han stueetagen, som var en værdig bolig for en admiral. Det var nu ikke lang tid Tordenskiold fik i Strandgade, for han rykkede ind i 1719, og allerede i september 1720 drog han ud på sin sidste rejse og blev dræbt i en duel i Nordtyskland. Det siges, at Tordenskiold, når han holdt gilder, lod affyre kanonsalutter, når han udbragte skåler for Kongen og Nationen, til stor gene for de omkringboende, men mange gilder var der nok ikke tid til, al den stund at han det meste af tiden var i søen, for Den Store Nordiske Krig sluttede først i 1720. Lev stærkt, dø ung, Tordenskiold blev kun 30 år gammel. Egentlig hedder ejendommen Lehns Gård; men Tordenskiold må have været en usædvanlig stor personlighed, siden hans navn i snart 3 århundreder har været knyttet til ejendommen på trods af, at han kun boede der godt et års tid.

> Lev stærkt,
> dø ung
> - han blev 30 år

P. A. Lehn slog sig på landbrug og afhændede derfor gården i Strandgade til grev Chr. D. Reventlow, hvis berømte søn, Chr. Ditlev Frederik, bondefrigøreren, kom til verden i huset. I 1755 rykkede Det Vestindisk-Guinesiske Kompagni ind, for i 1762 at afhænde gården til den prominente handelsmand Peter Fenger, en svoger til Niels Brock. Fenger indrettede sæbesyderi i ejendommen, og i 1774 overtog hans søn, Johannes, den. Senere i 1800-tallet overtog Peter F. Heering ejendommen.

Den lille fine pavillon, fejlagtigt kaldet Tordenskiolds pavillon, inde i gården er opført i 1763, og i 1850'erne skete den lidt uheldige forhøjelse af forhuset med en etage, som dermed ændrede facaden, og det 4 etages sidehus, der er bygget umiddelbart op til forhuset, og som har medført en forkortning af bindingsværkssidehuset, er sikkert også fra den tid eller en smule senere.

Færge Cafeen
anno 1850
v/Hanne Sass Nielsen
Christianshavns bedste spisested
Strandgade 50
1401 København K
Tlf. 32 54 46 24

Et af de fantastiske lofter i ejendommen. Det er nu Dansk Forfatterforening, som anvender lokalerne

Engang i 1980'erne solgte Heering Strandgade 6 til Privatbanken, og når man i dag betragter ejendommen, undrer det, at en så velbeslået ejer, når de nu alligevel renoverede bygningerne, ikke helt har syntes at forstå det ansvar, der må påhvile en rig ejer af et så fint og mindre rigt hus, så banken solgte i stedet for ejendommen til Andelsboligselskabet Tordenskjolds Gård. Man kan så håbe på, at Kulturarvsstyrelsen vil overveje at ofre de nødvendige midler til at færdiggøre en renovering af forhuset.

I dag rummer stuetagen i såvel forhus som side- og bagbygningerne Dansk Forfatterforening, som rykkede ind i 1980. I de øvrige etager er der private beboelser.
Flemming Lehrmann

Side- og baghuset til ejendommen

KØBENHAVNS FARVEHANDEL
Specialforretning
· Linolier
· Linoliemaling
· Limfarver
Badstuestræde 9
1209 Kbh. K
Tlf.: 33 11 16 81

The Old Barbershop
Piercing, Clothing, Tattoo Etc.
Knabrostræde 28 Kld
1210 København K
Tlf: 33139313
www.rock-star.dk
Mail: flashcrock-star.dk

Foto: Henrik Ploug (FAF og DBA)
Tekst: Connie Christensen

Kong Frederik og Det kongelige Teater

Kong Frederik d. 9. havde et fristed på Det Kgl. Teater, hvor han kunne fordybe sig i sin musikinteresse uden at være i offentlighedens søgelys.

Kong Frederik fik sig nok en pibe tobak i pausen i salonen bag kongelogen

Mange mennesker har samme glæde ved musik og teater som Frederik d. 9. havde. At komme backstage er enhver teaternørds drøm, og Det Kgl. Teater har med sin mangeårige historie alle forudsætninger for at opfylde drømmen. Udvalgte søndage formiddag åbner teatret dørene for teaterinteresserede, som her kan "tage bad" i tyl og pailletter, parykker og kostumer og høre pudsige historier og anekdoter, som kun et gammelt teater kan fortælle.

Men før vi går bagom scenen, dvæler vi lidt ved det kongelige: Kong Frederik 9., som var meget musikinteresseret og selv en ganske habil dirigent, kom ofte, når der var forestillinger. For ikke at gøre for megen ståhej i salen – publikum skal jo rejse sig, hvis majestæten viser sig i kongelogen – listede han gerne ind og sad i en krog af kongelogen, hvor han ikke kunne ses af publikum (løbernes plads), men hvor han hørte musikken glimrende. Vel ankommet inde i skjul i logen blinkede han med sin lommelygte til dirigenten, som kvitterede med to i stedet for det ene sædvanlige taktstokslag i sin pult, så vidste orkestret, at majestæten var på sit hemmelige sted. Her kunne han sidde i fred med sit partitur og følge med i musikken. Problemet er bare, at når man sidder med papirer på knæene, vil de glide ned. Det løste kongen ved at tage to cigarkasser med og sætte ovenpå hinanden, og benene oven på dem, så gik benene lidt skråt opad og papirerne faldt ikke ned. En dag henvendte kongen sig til værkstedet og spurgte, om de ikke kunne lave en lidt bedre kasse; det blev til to ens kasser, beklædt med rødt stof, så de falder ind i det øvrige interiør. Kasserne er der stadig.

> Kongen løste problemet ved at tage to cigarkasser med

Stolene bag kongelogen med de små skamler, som Kong Frederik fandt på, så han bedre kunne sidde med sit partitur og følge musikken

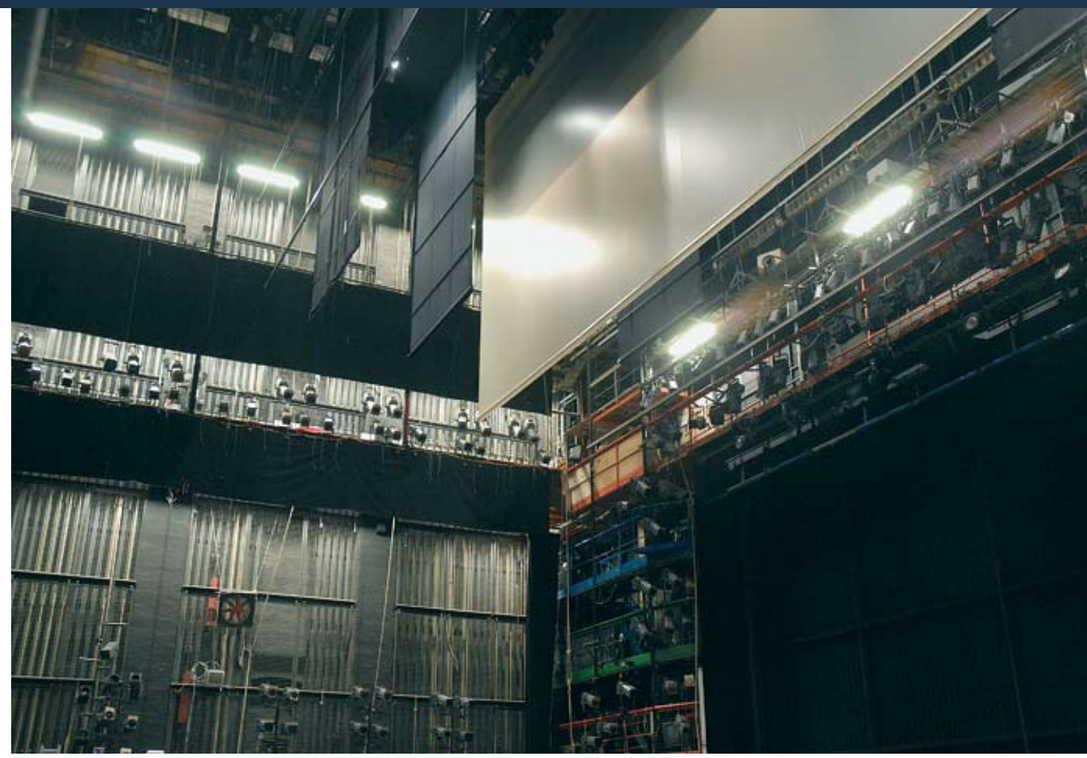

Et kig op i scenetårnet bag fortæppet, her ses de mange projektører, der er så højt til loftet så Rundetårn kan stå her. Det er nødvendigt med denne højde, for at tæppesektionerne kan trækkes op og skjules

Bag scenen styres alt det tekniske. Oppe fra scenegalleriet styres utallige projektører og de ca. 30 elektriske træk. Et træk er en jernstang, som går på tværs af scenen, som man kan hænge bagtæpper, kulisser eller lys i. De resterende ca. 31 træk er håndtræk, som køres manuelt. Et bagtæppe måler 10 x 19 m, og når det er malet, vejer det ca. 270 kg. For at man ikke skal slæbe alt for meget, må man sætte kontravægte på for at holde det i balance. Drejescenen er 16 m i diameter og går 2 etager ned; op til loftet er der 38 m, nok til at Rundetårn kan stå herinde.

> I selve Det Kgl. Teaters scenetårn er der så højt til taget at Rundetårn kan stå der.

> Rundt om scenen er der flere etager lampegallerier

Videre til værkstederne: Skræddersalen består af en herreskræddersal og en dameskræddersal med ca. 15 skræddere på hver, som er specialiserede i enten herre- eller damekostumer. Der er også en buntmager, som tager sig af alt med pels og skind. Teatret har ca. 100.000 kostumedele, idet et kostume altid består af en overdel og en underdel. Det er altid underdelen, der bliver slidt mest, så det er praktisk, at man kan nøjes med at skifte underdelen fremfor et helt kostume.

På det tilstødende tekstilværksted patineres efter behov det, der bliver fremstillet bl.a. i skræddersalen. Hvis et kostume skal se gammelt og beskidt ud – f.eks. skal Jeppe på Bjerget jo ikke være i fint, nyt tøj – er det her, det foregår.

På hatteværkstedet fremstilles hovedbeklædninger af enhver tænkelig art. Derudover laves der alt muligt, f.eks. store opsatser, masker, musene i Nøddeknækkeren osv. Værkstedet uddanner lærlinge i haute couture hatte, modister, som laver hatte helt fra grunden.

Parykværkstedet fremstiller parykker af bl.a. bøffelhår. De, der arbejder her, har en speciel uddannelse, de skal både være frisører og make-up artister, idet de ud over at lave parykker skal frisere og lægge make-up på de optrædende. Mange af skuespillerne og ballettens dansere lærer selv at lægge make-up, for hvis alle skulle have lagt make-up her, var man nødt til at starte i så god tid før forestillingen, at de skulle de gå med make-up i flere timer.

Tilbage til det kongelige, nemlig Kongesalonen, hvortil de kongelige ankommer og opholder sig før entreen i kongelogen, og

Kig bag facaden på det gamle teater

En af de fantastiske lysekroner i foyeren

hvorfra de også forlader teatret. Kongesalonens interiør er stort set oprindeligt, dvs. fra 1874, med rødt plys og guldstole. En ny ting er elevatoren, som kom til i 1943. Under krigen red Kong Christian X dagligt en tur rundt i København, og en dag i 1942 blev hesten forskrækket af en port, der blæste i med et ordentligt smæk. Hesten stejlede og smed kongen af, og faldet var så voldsomt, at kongen brækkede hoften og måtte sidde i kørestol indtil 1947, hvor han døde. Når han skulle i teatret, blev han derfor båret op ad Kongetrappen, og det syntes teatret ikke var en standsmæssig entré for en monark; derfor byggede man elevatoren, som stadig er i brug.

Brygger Jacobsens betingelse var: Der må ikke være udskænkning!

Endnu et spændende rum i teatret er balkonfoyeren:

Johnny Sølvberg viser her den smukke publikumsfoyer, og fortæller forskellige anekdoter om hvordan den blev sat smukt istand for brygger Jacobsens penge, efter fru Heiberg havde henvendt sig til ham og anmodet ham om at støtte projektet. Det ville han, men hans krav var at der aldrig måtte serveres øl i rummet.

Da teatret blev færdigt i 1874, havde man – selvfølgelig – brugt for mange penge, så der var ikke penge til udsmykning af balkonfoyeren. Den stod med de rå vægge i 7-8 år, hvor man prøvede at samle penge ind. Johanne Luise Heiberg, datidens store primadonna, gik til brygger Jacobsen, som var villig til at donere penge til udsmykningen af rummet, dvs. loftudsmykningen, vægdekorationer og lysekroner. Han havde én betingelse: der måtte ikke være udskænkning! Han ville ikke have, at hele balkonfoyeren blev fyldt op af en bar. Det skulle være et sted, hvor man kunne promenere og nyde det smukke rum, måske med sit glas i hånden. Derfor er det stadig sådan, at barerne er i hver side af foyeren, så man kan købe sine drikkevarer der og tage dem med ind i foyeren.

Teatersalens store lysekrone hejses ned en gang om året for at rengøres og få skiftet pærer

Private kan i øvrigt leje foyeren til selskab. Der kan være op til 100 gæster, som bliver smukt placeret ved runde borde med guldstole om. Maden bliver serveret fra teatrets restaurant, som kan levere til gængse priser. Det koster ikke noget at leje selve lokalet.

Gemakket bag kongelogen er indrettet med fine guldbelagte stole og borde. Elevatoren, der ses i baggrunden, blev sat op for Kong Christian d.X, efter hans styrt på hesten i fyrrerne, hvor han blev yderst gangbesværet.

På skrædderdsalen står en dragt udstillet, som en af skrædderne har fået sølvmedalje for, for 6-7 år siden. Det har taget 240 timer at sy den.

Chantilly

Fransk
Bageri Pâtisserie

- til hverdag og fest

Amager Boulevard 127
2300 København S
Tlf.: 32 95 41 77
e-mail.: durats@hotmail.com

Et lille udsnit af hatte der er produceret her på teatrets hatteværksted

RESTAURANT KRONBORG

ÆGTE *klassisk*
DANSK FROKOST

restaurant
Kronborg

Brolæggerstræde 12
Tel 33 13 07 08

også mulighed for
private selskaber og arrangementer

Tekst: Jan Janssen, lokalhistoriker

Nørregade-lædommensgade

I 1800-tallet var gaden Københavns skolegade. Her lå mange skoler, de fleste for drenge

Nørregade var i et halvt årtusind bryggernes gade og i nyere tid en sagførergade for ikke at glemme den gade, hvor vores allesammens Daells Varehus lå, men i det 19. århundrede var Nørregade gaden med universitetet og de fleste skoler i byen, otte i alt med to yderligere, en lige om hjørnet i Sankt Peders Stræde og en i Fiolstræde. De var med undtagelse af Metropolitanskolen i Fiolstræde alle sammen private drengeskoler. Dog med en undtagelse, hvor også piger var velkomne. Pigerne fordelte sig ellers over hele byen på et utal små pigeinstitutter og opsynsskoler i private lejligheder hos enlige frøkner. I Nørregade var der to, fru Beckwith-Lohmeyers Pigeskole med 50 børn i nr. 21 og fru Rørbyes Pigeskole i nr. 20 med 56 børn. Begge skoler havde fem klasser og underviserne var både damer og herrer. I hele Frue Sogn var der ikke færre end 21 private skoler i slutningen af det 19. århundrede, så børneråb, børnegrin og knuste ruder var der rigelig af i den fine sagfører- og professorgade. Og drabelige sneboldkampe i datidens kolde vintre.

Den første skole i Nørregade var Københavns nu næstældste skole, Sankt Petri Skole, som mellem 1642 og branden i 1728 var anbragt i skomagernes laugshus. Den lå der, hvor nu nordindgangen til Sankt Petri anlæg befinder sig, lige ved siden af TDC-huset. De tyske drenge skulle først og fremmest uddannes i kirkesang og deres skolemester, kirkens kantor, boede lige ved siden af. Plads var der ikke meget af, og kælderen var desuden udlejet til en spækhøker. Undervisningen foregik i det eneste skolelokale, i den store seks meter lange stue på første sal. Seks år efter branden fik skolen sin egen nybygning med flere lokaler og en inspektorbolig i Sankt Peders Stræde 3, få meter fra brandtomten. Den hvidpudsede bygning står der endnu. Peder Schumacher, den berømte Griffenfeld, var en af skolens elever.

> Peder Schumacher, den berømte Griffenfeld, var en af skolens elever.

Østre Borgerdydskole har sin oprindelse nr. 12, hvor bager Wæver afstod sin ejendom til den nye skole i 1788. Østre og Vestre Borgerdyd skyldes en deling af den populære borgerskole, fordi eleverne ellers ikke kunne gå hjem for at spise middag og komme tilbage til undervisningen om eftermiddagen. Peblingene, de yngste, sad i stuetagen og de ældre elever, "den øverste studerende Klasse", sad på 1. sal. Her skulle de føres op til studentereksamen. Fra denne etage kunne de kigge ind i professorhaven på den anden side af Skidenstræde, der nu hedder Krystalgade. Borgerdydskolen var kendt for sine milde afstraffelsesmetoder og moderne undervisning. Efterslægten i Østergade og Christianis Institut på Vesterbrogade var sammen med Borgerdyden datidens tre fornemste skoler. Den 3. september 1807 fik eleverne allerede fri klokken 11, fordi englænderne havde affyret bomber over i Latinerkvarteret. Der herskede almindelig jubel blandt børnene men de kom aldrig tilbage til bagerejendommen, fordi den blev totalt raseret dagen efter. Den enormt populære og eminent dygtige rektor Jens Møller, "Gamle Møller", fik en ny stilling ved Helsingør lærde Skole.

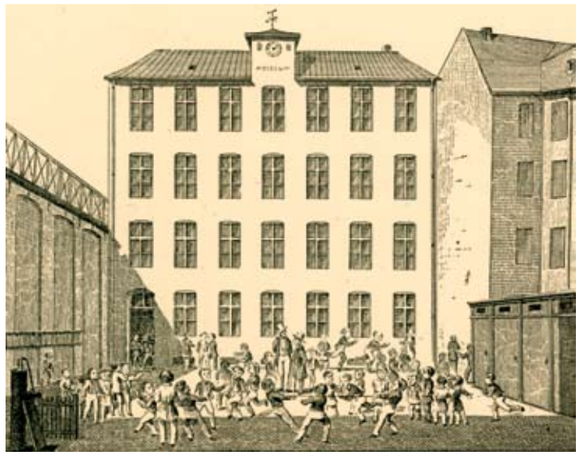

Skolebygningen for det von Westenske Institut i Nørregade

De andre skoler kom derefter en efter en og lå tæt på hinanden. Våbenbrødrenes Skole, der blev ledet af A. R. Kjeldskov, lå i 2. baggård i nr. 25, og tilhørte foreningen De danske Vaabenbrødre, en sammenslutning, der skulle varetage pensionerede militærfolks og deres familiers interesser. Kong Christian IX var protektor. "At holde Krigens herlige Minder i Hævd" stod der i foreningens vedtægter. Her i det af KTAS senere nedrevne hus gik 440 drenge, fordelt på 19 klasser og undervist af femogtyve mandlige og tre kvindelige lærere. Forældrene afleverede månedlige skolepenge, der gik fra 2,25 til 6,25 kroner. Krebs Skole kostede 14 kroner!

H. E. Melchior som startede sin borger- og realskole i Hummergade. Den flyttede senere til Nørregade og blev hovedstadens største drengeskole

> Sangeren Lauritz Melchior blev født her i 1890

Nørregadedrengen Laurits Melchior i 1900

Fra 1852 til 1902 – et halvt århundrede – var også nr. 33 en skoleadresse. I sidehusets fire etager med de store vinduer lå "H. E. Melchiors og L. L. Hommels Borger- og Realskole", en privat drengeskole grundlagt i Hummergade og nedarvet fra far til søn. Sønnesønnen var ingen ringere end sangeren Lauritz Melchior, der blev født her i 1890, en af de største Wagnertenorer nogensinde. Melchior havde for vane at bruge spanskrøret imens han klemte synderens hoved mellem sine kraftige lår, "der udelukkede enhver eskapade". Da Melchiors hustru døde, havde han brug for hjælp til at føre hus og passe sine fem børn. I 1890 kom frøken Kristine Jensen fra et Englandsophold til sin nye stilling i Nørregade. Hun var uddannet på Nathalie Zahles Husholdningsskole og i 1901 fik hun udgivet den første af flere kogebøger: "Frøken Jensens Kogebog", en omgående læsersucces. Hun blev så velhavende af sin forfattervirksomhed, at hun kunne støtte familien økonomisk, da skolen måtte lukke. Barnet Lauritz Melchior fik betalt sin sang- og musikundervisning af familiens uundværlige husholderske. I 1859 havde skolen 51 lærere og 558 drenge, den var Københavns næststørste skole. Det drejede sig om en betalingsskole for middelklassens sønner med realafdeling fra 1860 (2-3 rigsdaler månedligt og gymnastik-, lys- og brændepenge oveni årligt) med 21 klasser i 22 rum med undervisning mellem kl. 8 og 14 (om vinteren kl. 9-15). Forhuset beboedes altid af pæne borgere som læger og sagførere. I kælderen boede der i Melchiors tid en skræddermester med sin familie og seks medarbejdere. Skolen fik en moderne bygning i gården i 1896, selvom eller fordi elevtallet var faldende og skolepenge var på vej op, men da var det for sent. Melchior gav i 1902 op på denne adresse, da Peter Bjørnbaks Konvolutfabrik havde brug for bygningen, og flyttede over i den splinternye tyske realskolebygning i Larslejsstræde, hvor skolen trods frøken Jensens støtte definitivt måtte give op i 1908.

Børnelivet om vinteren på Nørregade ud for Vor Frue og Petri kirkegårde

Læs i næste nummer af Stræderne om flere skoler i Nørregade.

Aviser

Et internationalt pust i Knabrostræde

Peter Johansen har siden august 2007 været indehaver af kiosken i Knabrostræde. Der har været forretning i 50 år på stedet, først kun vin, siden skiftende sortiment alt efter ejer. Peter Johansen har ændret sortimentet fra næsten ingenting til et større sortiment i blade, aviser, slik, vin og spiritus. Og der er virkelig tale om et stort sortiment, er fra 50,- til 300,-, den dyreste er champagnen til 1.000.

Det er Peter Johansens ambition at vænne kunderne til, at kiosken i Knabrostræde har det hele. Førhen, da kiosken i Jorcks Passage eksisterede, vidste man, at det var stedet, hvor man kunne købe udenlandske blade og aviser. Siden blev det

Indehaveren af kiosken med det nye initiativ Peter Johansen

både i blade og aviser, hele 1600 titler at vælge imellem i udenlandske og danske blade, og 30 danske og udenlandske aviser. Skulle en kunde efterspørge et blad eller en avis, kiosken ikke har på hylden, bliver det skaffet hjem, og kunden får besked pr. sms, når varen er hjemme.

Udvalget i vin rummer de fleste arrangementer, fra fredagsvinen på kontoret til store, runde fødselsdage. Peter Johansen kan stå inde for alle sine vine, prislejet Magasin og Hovedbanegården. Går det, som Peter Johansen tænker sig, bliver det naturligt at gå i Knabrostræde, når der trænges til en opdatering på, hvad der sker ude i verden.

c.c.

ILETA FRIMÆRKEHANDEL
Fiolstræde 20
1171 København K.
Telefon 33 12 91 23
50 år i Fiolstræde

Copenhagen Jazz Festival, årets plakat.

Så blev plakaten for årets Jazz Festival, den 30. i rækken, offentliggjort, og den er et nybrud. Det har altid været noget med instrumenter og musik, der var motivet, men denne gang har årets plakatkunstner valgt en festivalgæst og jazzfan som motiv.

Det er rockmusikeren (og uden Jazz, ingen Rock) og billedkunstneren Kasper Eilstrup, der står bag plakaten, og det viser frem til, at Jazzen i årets festival søger ud i alle hjørner af den rytmiske musik, når bare der er en snert af Jazz til stede.

Eilstrups egen udlægning af plakaten ligger i hans titel: "Who is that guy?", og hvem kan fortælle, hvem der er den rigtige jazzfan? Ingen kan og alle kan, og vi vil opleve dem alle sammen når Copenhagen Jazz Festival sætter byen på den anden ende fra den 4. til den 13. juli.

Endnu kender vi ikke festivalprogrammet; men det kan da røbes, at både Wayne Shorter og Cassandra Wilson kommer, den ene i Operaen, den anden på Gamle Scene på Kongens Nytorv.

Nu håber vi bare på godt vejr. Den københavnske festival byder på muligheder, som få andre af slagsen, for det er sjældent, at det er en hel by (Ritt Bjerregaard ville sige en hel metropol), der swinger.

Flemming Lehrmann

TOLDBOD BODEGA
WWW.TOLDBOD-BODEGA.DK
Esplanaden 4 - 1263 København K
Tlf. 33 12 93 31

Hecho en México, ny forretning med mexikansk kunsthåndværk

Ruben Hernandez der er indehaver af den nye forretning

I studiestræde 21 er netop åbnet en forretning med mexikansk kunsthåndværk. Indehaver Ruben Hernandez, som har været i Danmark i 7 år, fortæller at forretningen hviler på et fair trade projekt med den mexikanske regering. Regeringen yder ikke økonomisk støtte til forretningen, men opkøber kunsthåndværk rundt omkring i Mexico og leverer det direkte til forretningen, som har eneret i Danmark. Der findes tre tilsvarende forretninger i Europa, to i Spanien og en i Frankrig. Formålet med projektet er at støtte fattige kunsthåndværkere i Mexico, så den oprindelige, mexikanske kunst ikke uddør. Det handler om at bibeholde de traditionnelle, gamle arbejdsmetoder ude i landsbyerne, hvor regeringen hjælper med at udsende fagfolk, der kan oplære befolkningen i den gamle kunst.

En gade

Mikkel Bryggers Gade løber mellem Frederiksberggade og Lavendelstræde. Gaden er opkaldt efter en af byens borgere, Mikkel Thomassøn Bryggers, som i 1600-tallet havde sin store bryggergård nogenlunde på hjørnet af Frederiksberggade. Navnet Mikkel Bryggers Gade har været i brug siden 1617, men gaden er betydeligt ældre og har bl.a. heddet Pugestræde – måske efter en beboer i gaden, som var lidt for påholdende!

Da Mikkel Brygger drev sin bryggergård, var kongen, adelen og universitetets professorer og studenter fri for at betale afgift af øllet, men datidens salte sul og mangel på ordentligt drikkevand holdt omsætningen oppe.

I dag domineres gaden af biografen Grand, beliggende i baghuset til Palace Hotel.

c.c.

PALÆ
- let frokost alle hverdage fra 11-17
NY ADELGADE 5. 33 12 54 71
www.palæbar.dk

Hair by pust
Hej,
jeg har åbnet en ny lækker salon i Kompagnistræde 37
Jeg har mere end 10 års erfaring i hårdesign og tilbyder dig luksuriøse oplevelser bl.a. i min wellness-massagestol med aroma i dejlige omgivelser. Jeg står for høj kvalitet, både når det gælder service, produkter og ikke mindst det endelig resultat. Glæder mig til at se dig!
Kærlig hilsen Christina Pust
Bestil tid nu på telefon: 26505009
Kompagnistræde 37, 1208 København K, www.hairbypust.dk

Foto: Henrik Ploug, FAF
Tekst: Connie Christensen

Malerier på Christianshavn der skal ses

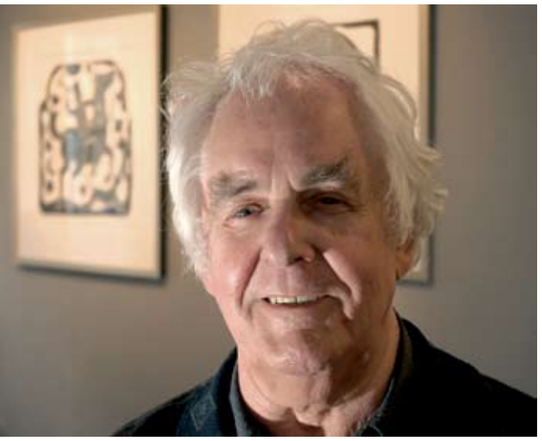

Arne Helth i sit galleri i Sofiegade 4

Galleri Helth på Christianshavn bor i små lokaler, men har i sin snart 20-årige historie udstillet værker af store kunstnere, bl.a. Asger Jorn og Henry Heerup, og har fortsat interessante kunstnere inde.

I Sofiegade 4 på Christianshavn bor arkitekten Arne Helth med sin hustru Birgit. Engang lå der et kaffebrænderi her, hvor der nu er kunstgalleri. Arne Helth har boet i Sofiegade siden 1961 og har restaureret både sit eget og de omkringliggende huse. Det stod ikke skrevet i kortene, at bondedrengen fra Varde skulle blive galleriejer i København.

Skulptur af Jens Galschiøt hans skulpturer er ofte kjoler, hvor fantasien skal udfylde disse

Forbindelsen til kunsten kom gennem bygningsinspektør Robert Dahlmann-Olsen, som Arne Helth mødte via sit arbejde som arkitekt. Ud over at være bygninsinspektør i Københavns kommune var Robert Dahlmann-Olsen i forbindelse med Cobra-gruppen, som bl.a bestod af Asger Jorn, Henry Heerup og Ejler Bille. Robert Dahlmann-Olsen samlede gruppen og sørgede for alt det praktiske som at finde et udstillingssted, trykke

Maleri af Kamilla Lynggaard, hendes malerproces gør at værkerne altid er vedkommende i forhold til tid og sted

katalog osv., og igennem ham kom Arne Helth til at kende flere af kunstnerne. Som Arne Helth siger: " Det er Robert Dahlmann-Olsens fortjeneste, at jeg startede her. Vi blev efterhånden gode venner, og han tog mig mere og mere med blandt kunstnerne. I begyndelsen af 80-erne sagde Robert til mig, at man da godt kunne lave et galleri her, hvor jeg havde tegnestue. Det syntes jeg ikke om i starten, men pludselig en dag i 1988 kom Robert og sagde: "Er du klar over, at Asger Jorn ville være blevet 75 år næste år? Min kone og jeg har nogle unikke ting af Asger Jorn, som vi har besluttet, at du kan få og starte et galleri med." Vi åbnede altså galleriet i marts 1989, hvor vi bl.a. havde disse unikke ting af Asger Jorn, hans første abstrakte tegninger og første grafiske ting. Vi fik stort set udsolgt.

Før beslutningen om galleriet blev taget, havde Robert taget mig med ud til Henry Heerup,

Henry Heerups linoleumstryk "Spejlbilledet" fra 1955 er et af flere nummerede og signerede tryk som galleriet sælger

Arne Helth ved en skulptur af Kamilla Lynggaard. Han kom fra Varde til København for at blive arkitekt og senere, efter at have forelsket sig i Christianshavn, startede han Galerie Helth

som han var ven med. Da jeg kom ind af døren i Heerups atelier i Rødovre, mødte jeg simpelthen et menneske, som jeg var dus med fra første sekund. Det var en mærkelig oplevelse, og det endte med at jeg blev meget gode venner med Henry og hans kone Marion. Værker af Henry Heerup er permanent udstillet i galleriet.

I 1990/91 gav Marion og Henry Heerup vort galleri det tilbud, at vi kunne udgive visse sjældne Henry Heerup linoleumssnit, hvoraf hovedparten kun havde været trykt i ganske få eksemplarer. Der blev udvalgt 30 forskellige billeder, som hver er udgivet i 125 signerede og nummerede eksemplarer, der kan købes her så længe lager haves."

Hvilke kunstnere har I inde i øjeblikket?

"Vi har en svensk kunstner, Kjell Sundberg, hvis finurlige billedverden er fantastisk. Og så har vi malerne Kamilla Lynggaard og Alice Hansen; vi

Kjell Sundbergs maleri fuld af fantasi og fortælling, her englen der mister evnen til at gå på vandet og flyve, fordi djævelen får lokket ham med en kvinde

har skulpturer af Jens Galschiøt (hans gravide, korsfæstede dame, som blev sat op i sensommeren foran Vor Frue Kirke, er måske bekendt). Hans skulpturer er ofte "tomme" kjoler, hvor fantasien skal fylde dem ud.

Jeg må nævne en fantastisk oplevelse, vi havde i januar på Art Herning 2008. Sammen med ovennævnte kunstnere var vi så heldige at have den internationalt anerkendte maler Lise Blaabjerg. Vi havde 28 af hendes billeder med og solgte de 25. Det har jeg aldrig prøvet før, folk stod i kø for at købe. Hun udstiller her i galleriet igen til efteråret."

CAFE SORGENFRI
Dansk smørrebrød
med lune retter
»Byens bedste steg«
Køkkenet åbent kl. 11.00-21.00
BROLÆGGERSTRÆDE 8
TLF. 33 11 58 80
www.cafesorgenfri.dk

Tekst: Knud Michelsen,
fra Nattevægterne i København

Øjebliksbilleder ved Slotsholmen

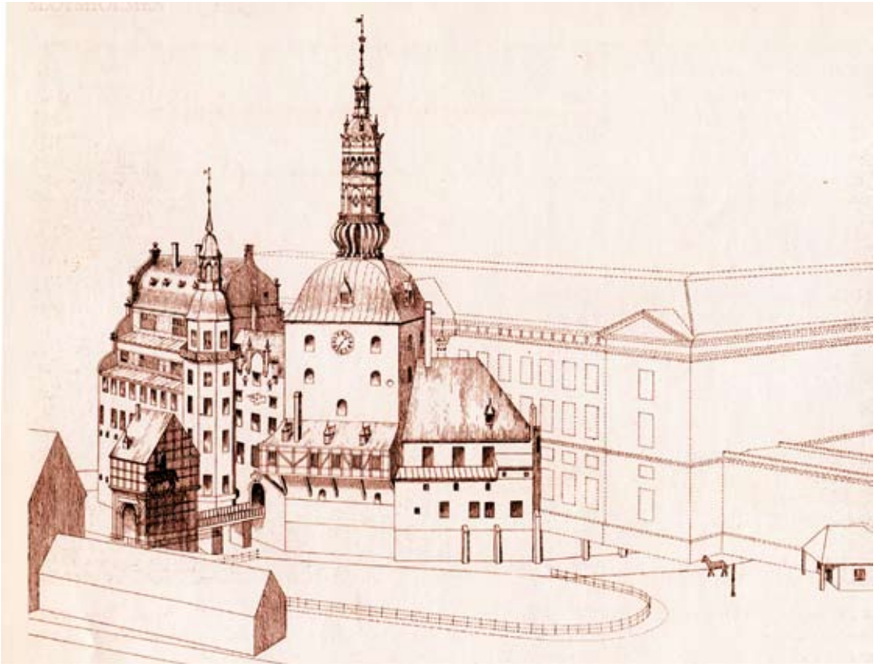

Det gamle Københavns Slot med Christian den 4.'s spir på Blåtårn, skitsen i baggrunden viser det nye Christiansborgs størrelse og placering

I sidste udgave af Stræderne slap vi Knud Michelsens øjebliksbilleder om Slotsholmen i 1417, hvor Erik af Pommern havde bemægtiget sig området. I de næste godt 100 år vokser Københavns Slot langsomt op på ruinerne af Absalons slot. De enkelte bygninger, der danner en rundkreds, opføres hver for sig. Særskilt er Ridderfløjen og Blåtårn. Blåtårn er både fæstningsværk, beboelse og fængsel.

1555: Under stor festlighed flytter hoffet ind på Københavns Slot.

1596: Chr. IV krones. Blåtårn får et nyt spir med tre kroner som en udfordring til Sverige, som i 1524 havde forladt Kalmarunionen, den nordiske union med dansk dominans. De tre kroner går igen i det danske rigsvåben og i spiret på det nuværende Christiansborg.

1603: Proviantgården opføres (nu læsesal for Rigsarkivet).

1618: Kongens Bryghus opføres.

1619-23: Børsen opføres (Lorenz og Steenwinckel d.y.)
1634: "Den udvalgte prins", Chr. IV's ældste søn efter kronprins Frederiks død, giftes med Magdalene Sibylle, datter af kurfyrsten af Sachsen, og i den anledning sker der ridderslagning i Drabantfløjens grønne gemak. Gennem et åbentstående vindue forkynder herolder de nyslagne ridderes navne for almenheden. Det kunne f.eks. være unge adelsmænd, som havde nået den fornødne alder.

1731: Chr. VI lader Københavns Slot nedrive og beder sin gamle lærer i civilbygningkunst, Elias David Häusser, om et udkast til et nyt, flot slot. Det fremsendte udkast må kasseres.

1732: Chr. VI modtager et nyt udkast, angiveligt også fra Häusser, men meget bedre. Udkastet antages, og Häusser leder arbejdet og foretager ændringer. Chr. VI bliver dog snart utilfreds og ansætter i 1735 franske Louis-Augustin Le Clerc til billedhuggerarbejdet. Til indretning af rummene ansættes Laurids de Thura og Amalienborgs arkitekt Nicolai Eigtved.

1743: Chr. VI til sin søn, kronprins Frederik (V): "Dronningen og jeg kan ikke have dit drikkeri og dine udskejelser på slottet. Nu indretter jeg et palæ til Jer, så vi kan få fred her." Ejendommen hjørnet af Frederiksholms Kanal og Ny Vestergade udvides og indrettes som bolig for kronprins Frederik og Louise af England. Hedder stadig "Prinsens Palæ" og er centrum for Nationalmuseet.

Maleri af slottet og livet på slotspladsen

Leonora Kristine i fængselscellen i Blåtårn, hvor rotterne løb omkring og spiste af tællelysene (maleri fra Frederiksborg Slot)

1746: Frederik V bliver konge og overtager Christiansborg.

1766: Hofteatret indrettes. Samme år bliver Chr. VII konge og giftes ved et "arrangeret ægteskab" i Christiansborgs riddersal med prinsesse Caroline Mathilde af England.

1767: Chr. VII kommer stærkt beruset hjem til slottet efter en voldsom, natlig druktur. Med sig har han den prostituerede "Støvlet-Cathrine", som har været helt med i de grove løjer. Chr. VII: "Kom, Cathrine (hik), her er et tomt værelse, nu skal vi (hik) have det sjovt".

1769: Johan Struensee bliver Chr. VII's livlæge og hans – og navnlig dronningens – fortrolige. Caroline til Struensee: "Jeg kan ikke holde Christian ud længere". Struensee: "Lad mig være din trøster." Han trøster hende så godt, at hun bliver gravid af det og får datteren Louise Augusta, som gifter sig med prins Frederik Christian af Augustenborg. De bor i Dehns Palæ, Frederiksgade/Bredgade.

1770: Struensee tiltager sig diktatorisk magt.

1772: Blandt de mange papirer, Chr. VII dagligt underskriver uden at læse, er en arrestordre mod Struensee. En tidlig morgen trænger en gruppe mænd ind i Struensees sovekammer. Han arresteres og henrettes snart på Fælleden.

1775: Stor balletaften i Hofteatret. Dansemesteren Galeotti er kommet fra Firenze og har oprettet en balletskole i Hofteatret. Han fremfører balletten "Amor og ballet-mesterens luner". Også Bournonville virker på Hofteatret.

Hofteatret som det ser ud i dag

1776: På Hofteatret opføres Wessels "Kærlighed uden strømper", som er en parodi på den svulstige, franske teaterstil, som stadig var mode i Danmark. Musikken er af italieneren Scalabrini.

Fortsættelse følger i næste nummer ..
k.m.

En god bog

Tekst: Steen Noreen

Christel: Kvinde – Kunstner – Myte

Som lovet i sidste nummer af "Stræderne" springer vi her med en anmeldelse af bogen om hele Danmarks Christel, dette spændende menneske , som satte nye standarder på så mange områder og gav teenagerne håb og drømme og ny livsstil.

Denne biografiske bog er skrevet af bibliotekar Birgitte Glob, udgivet på forlaget Cirkum, og hvilken udgivelse! Det kræver meget at komme hele vejen rundt om Christel, der havde fingeren med i mange ting, så at rumme denne kunstner er et flot stykke arbejde. Birgitte Glob kommer godt rundt og får mange facetter med, samtidig med at stoffet er skåret stramt og fint.

Vi får en biografi om denne kunstner, som mange sikkert har savnet, for Christel berørte rigtig mange mennesker med sin kunst. Vi får fortalt historien om en vanskelig barndom i tiden efter 1.
verdenskrig, om en stærk pige der kæmper for at komme om på den anden side af livet, på solsiden. Vi får også historien om Christel som skodesigner, måske en overraskelse at hun også her brugte sine uhyre kreative evner. Bogen har endvidere et imponerende opslagsværk for Christels samlede arbejder, og det er stort, kan jeg berette. For alle, der kun kendte denne kunstner sporadisk, er bogen en kærkommen lejlighed til at få et godt kendskab til Christel, ligesom biografien må have en stor interesse hos alle de teenagere, der i 40-50-60erne var vilde med de langbenede modeller, og for alle der har "gennempløjet" bøgerne om Puk og Dot.

"Kvinde-kunstner-myte" er spækket med kunstnerens tegninger og er et sandt fyrværkeri af fantasi, en spændende personlighed kommer igennem linierne ud til os. Bogen er beriget med et meget lækkert layout, og Birgitte Globs store viden om Christel gør den til en perle, som undertegnede havde det rigtigt godt med.

Der udgives mange specielle bøger her i landet, bogen om kunstneren Christel hører til i den gode ende, en bog, som man, når man har læst den, må konstatere, man har savnet; god at slå op i og nyde Christels dejlige tegninger.

"Cristel – kvinde-kunstner-myte" på Forlaget Cirkum kan kun købes på www.cirkum.dk og
koster 300 kr. + forsendelse, men det skal ikke undre undertegnede, hvis én eller flere af de store boghandlerkæder står i kø for at få lov at sælge bogen. Men foreløbig er det kun netsalg, og gør det kun, den er alle pengene værd.
stno.

FERIE I SYDFRANKRIG –

KOM TÆT PÅ DA VINCI MYSTERIET
Kultur, vandreture, badeferie, vælg selv din yndlingsferie med base i et fuldt moderniseret hus i Pyrenæerne, netop i området, hvor Da Vinci - mysteriet udspringer.

I en smukt beliggende landsby med udsigt til Canigou – det højeste bjerg i Pyrenæerne – udlejes vores hus med sengeplads til 7-8 personer. ½ times kørsel til Middelhavet, 20 min. til badesø.

1 uge: 2.500,-
2 uger: 4.500,-
Henv. 26 15 38 20

Victoria Pub har åbent mandag til onsdag fra kl. 10.00 til kl.24.00 torsdag fra kl. 10.00 til kl. 3.00 fredag og lørdag 10.00 til kl. 5.00 søndag lukket

VICTORIA
Musik hver torsdag, fredag og lørdag.
Gl. Torv 24 - 1457 København K.-Tlf. 33 93 96 16

Foto: Henrik Ploug, FAF
Tekst: Connie Christensen

God madidé

Snapsemad i Toldbod Bodega

Kartoflerne skæres i passende skiver

Esplanaden, den fine gade på kanten mellem Indre By og Østerbro, hed tidligere Toldbodgade, fordi den ligesom Amaliegade mundede ud i Københavns Toldbod, hvor handelsskibene lagde ind for at klarere deres varer. På adressen Esplanaden 4 ligger Toldbod Bodega, et af Københavns ældste etablissementer.

Helle Møller, der er indehaver af Toldbod Bodega i dag, har bevaret den hyggelige indretning i traditionel stil. Der er plads til mange gæster, som kan fordeles i 4 lokaler. Helle Møller fortæller, at H.C. Lumbye sin tid boede i lejligheden ovenover og var stamgæst. Musik har også efter Lumbyes tid hørt stedet til, i mange år var det et yndet sted for operasangere og operakoret fra Det Kgl. Teater.

Kokken pynter maden med dild

Køkkenet har ud over nedennævnte snapsemad et stort udvalg af traditionel, dansk smørrebrød, hvortil der anbefales Høberg Akvavit, som er speciel for Toldbod Bodega.

Her kommer "snapsemaden", som Toldbod Bodega serverer den:
Gode, faste kartofler koges med skræl – og her tør vi slet ikke tænke på de nye, danske kartoflers lyksalige smag – og anrettes i fine skiver på groft rugbrød. Så fyldes op med hårdkogt æg i skiver, tomat, purløg, hakkede rødløg, kapers, dild, mayonnaise og benfri sild.
c.c.

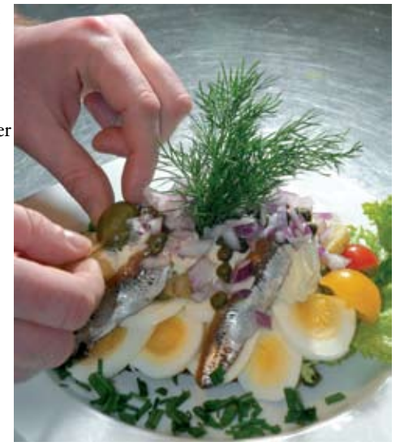

Råvarerne er her præsenteret på et bræt vi ser kartoflerne, æg, tomaterne, hakket rødløg, kapers, purløg, majonæse, sild, dild og rugbrød

Lene Frøsig
TANDLÆGE
On parle francais
NU TO TANDLÆGER
Lene Frøsig
Kirsten Nygaard Rasmussen
Hyskenstræde 3
1207 København K.
Tlf. 33 12 12 45
email: l.frosig@get2net.dk
www.l-frosig.dk

Butikken Kaptein Rødskjegg

Tak til alle de der mødte op til koncerten lørdag d. 5. april piraterne glæder sig allerede til næste koncert i efteråret

Historiebutikken er nu åben.
Der er historier over alt.
I panelet, bag gardinet, under loftet, i bøgerne, i lysekronen, bag den hemmelige dør.

Vi sælger pirateffekter
T-shirts, piratsmykker, kasketter, brevpapir, bøger, ponchoer mod regn, piratjakker i denim, plakater, postkort, krus med piratmotiver, termoflasker, piratkopper og duge ex. til fødselsdage, cd´er med svingende piratmusik m.m.

Fra scenen
Historiefortælling
Forfatterforedrag
Speakers corner

Kurser
Historiefortælling – 1. kursus 30. 31. maj + 1. juni
Skrivning, fiktion –og fagbogsskrivning
Foredragsvirksomhed – 1. kursus 6. 7. og 8. juni

Book
En historiefortæller
En workshop
Et foredrag

Tekster til
Foldere, hjemmesider, slogans, festtaler, salg af produkter, m.m.

Kaptein Rødskjegg

Løngangsstræde 21 - Tlf. 2625 5887

Butikken med den intime scene til: musik,fortællinger, kurser, speakers corner